כו: כל שעה פרק שני פסחים

הא לא דמיא אלא להא שכן עליה עוף. מייתי לה משום דרב פפא אמר מילתיה עלה לפי שהיא משנה:

עלה עליה זכר פסולה. וא"ת אמאי פסולה הא ודאי לא ניחא ליה להפסיד פרה שדמיה יקרים כשגיל דבר מועט וי"ל דאם נאמר כשירה הוה ניחא ליה ולכך אין להכשירה וא"ת הכשיר לרבקה ודאם אמאי כשירה מ"ש מעלה עליה זכר דפסולה וי"ל דהתם לא ניחא ליה בדישתה שאין מרויח כלום בדישתה דבלאו הכי נידושה התבואה וה"ל יהודה פירש דאם פרה בחורה היא ומסתמא אין אדם רוצה להטעימה וא"ת והא דתנן[1] פרה מעוברת ר' אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין והכא אמר עלה עליה זכר פסולה וי"ל דהכא כחכמים דפוסלין דה"ג ר' יהודה פליג ואמר דוקא העלה עליה זכר אבל עלה מעצמו כשירה אי נמי הא דאמר הכא פסולה היינו כשרואה בשעת עלייה וניחא ליה כדאמר גבי הכשר (נפ"ק דחולין) [2](דף יג.) עודהו הטל עליהן ושמח הרי זה בכי יותן נגבו אינן בכי יותן דבעינן יותן דומיא דיתן אף על פי שאם היה יודע בעוד הטל עליהן היה שמח והא דאמרינן בפרק עגלה ערופה (סוטה מו.) עול פוסל בין בשעת עבודה ובין אלא בשעת עבודה שאר דברים אינן פוסלין אלא בשעת עבודה: מה שהזכר משמש בה משוב עבודה:

מגוד. פירש ר"ת כמו נגוד ליה גלימא [3](עירובין ד' לד.):

חדש יותן. קסבר יש שבח עצים בפת וה"ג יש שבח עצים בתנור וזה וזה גורם אסור ויש שבח עצים בפת היינו העצים שהן גורמים אפיית הפת כשאנוקה כנגדו וכרגן סברי אין שבח עצים בפת אף על פי שהאנוקה כנגדו דשלהבת אינה באה מן העצים אלא מחמת משהו הנשרף וא"כ היא כמו גחלת דאין האיסור בעין וכן פירש"י הקשה ה"ר אהרן [4]לרבי הא דאמר (תרומות פ"ב מ"ג) המבשל בשבת בשוגג יאכל ואפילו בשבת ואמאי מימא יש שבח מוקלה בפת דגחלים מוקלין הן ואומר ר"י דלא שייך אלא באיסורי הנאה דווקא וכן פי' הקונטרס בפרק בתרא דע"ז (דף סו. ושם) גבי תנור שהסיקו בכמון של תרומה:

בישלה על גבי גחלים. בישלה דווקא כדיעבד אף על גב דכל הנאפין אפרן מותר[5] אפילו לכתחלה יש לחלק בין אפרן לגחלים:

בין חדש בין ישן יוצן. דזה וזה גורם מותר אף על גב דזה חה גורם דוקא כדיעבד מותר כדומכח בסוף פרק כל הכלמים (ע"ז מח:) דאמר רבי יוסי אין נוטעין אגוז של עלה ומודה ר' יוסי שאם נטע שהוא מותר ומשיב ליה זה וזה גורם דהכא הוי כדיעבד דאם נאמר מדם יותן יפסיד התנור:

בין חדש ובין ישן יוצן. ואף על גב דזה וזה גורם מותר מ"מ ישן כיון דסגי ליה בליתון ולא מפסיד מידי אלא איסור הנאה לחודה לכך נרע ליתון:

עד

הא לא דמיא אלא להא [6]אישכן עליה עוף כשירה עלה עליה זכר פסולה מ"ט אמר רב פפא אי כתיב [7]עבד וקרינן עבד עד דעביד בה איהו אי כתיב עובד וקרינן עובד אפילו ממילא נמי השתא דכתיב עבד וקרינן עובד עובד דומיא דעבד מה עבד דניחא ליה אף עובד דניחא ליה ת"ש [8]באבידה לא ישטחנה לא על גבי מטה ולא על גבי מגוד לצורכו אבל שוטחה לצורכה על גבי מטה ועל גבי מגוד נזדמנו לו אורחין לא ישטחנה לא על גבי מטה ולא על גבי מגוד בין לצורכה בין לצורכו שאני התם דקלי לה אי משום עינא בישא אי משום גנבי ת"ש [9]מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים והצנועין מפשילין לאחוריהם במקל והא הכא דאפשר למעבד כצנועין וכי לא מכוין שרי תיובתא למאן דמתני לישנא קמא דרבא תיובתא: ולא יסיק בו וכו': [10]ת"ר תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם חדש יותץ ישן יוצן אפה בו את הפת רבי אומר [11]הפת אסורה וחכמים אומרים הפת מותרת [12]בישלה על גבי גחלים דברי הכל אלא לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן הי רבי אליעזר אילימא רבי אליעזר דשאור [13]דתנן שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה ואין בזה כדי להחמיץ ואין בזה כדי להחמיץ ונצטרפו וחמצו רבי אליעזר אומר אחר אחרון אני בא וחכמים אומרים בין שנפל איסור [14]לכתחלה ובין שנפל איסור לבסוף לעולם אינו אוסר

עד

[15]משום דיש שבח עצים בפת זה וזה גורם מי שמעת ליה אלא לא קשיא הא ר' אליעזר הא רבנן הי רבי אליעזר אילימא רבי אליעזר דשאור [16]דתנן שאור של חולין ושל תרומה שנפלו לתוך עיסה ואין בזה כדי להחמיץ ואין בזה כדי להחמיץ ונצטרפו וחמצו רבי אליעזר אומר אחר אחרון אני בא וחכמים אומרים בין שנפל איסור [17]לכתחלה ובין שנפל איסור לבסוף לעולם אינו אוסר

עד

מדם נהי דיש שבח עצים בו מיהו הוא עצמו אין נאכל אלא להיסק אחר עומד ויאפה בו ונמצאת פת הנאפת בו נגמרת ע"י איסור והיתר עלי איסור שנגמרו (בו) את התנור ועצי היתר שנגמרו את הפת והא היכא שמעינן ליה דאסר רבי: **הא ר' אליעזר.** דשמעינן ליה זה וזה גורם אסור דבר שאיסור והיתר גרמו לו שיבא אסור בהנאה: **לאוך עיסה.** של חולין: **אחר אחרון אני בא.** אם קילקל את הראשון כדמתרץ ליה אביי (מ.):

לא

הא לא דמיא. תירוצא הוא: **שכן עליה עוף.** בפרה אדומה קאי שפרה ומת על גבה אע"ג דכתיב[1] לא עלה עליה עול דמשמע עליה אפילו עלייה בעלמא ואי משום דכתיב עול הא מרבינן ביה שאר עבודות במסכת סוטה (דף מו.) אפ"ה בהא עלייה כשרה דלא ניחא ליה והוא הדין להכשיקה לרבקה ודשה: **עלה עליה זכר פסולה.** דניחא ליה והוא הדין לתיקן ותידוש: **טובד.** משמע ממילא עבד משמע בידים ואף על גב דהאי בעגלה כתיב תרוויהו ילפינן מהדדי בגזרה שוה דעול עול במסכת סוטה (דף מו.): **לא שטחנה.** במולא בגד אבודה קאי: **מגוד.** קציל"א: **לצורכה.** כדי שלא יאכלנו עם: **נזדמנו לו אורחין וכו'.** אלמא אף על גב דלצורכה הוא והיינו לא אפשר הואיל ומתכוין להתכבד בכל תכיריו בתורמין תמיד ליה גזל ואמיר: ומשני לאו משום כוונה הוא אלא משום דבשטיחה זו קלי לה כלומר מאבדה בידיים אי משום עינא בישא אי משום לאורחין גנבי מינהו וגנבי לה: **מוכרין כדרכן.** מעוטפין בכסות כלאים דאין מתכוין להנאת לבישה: **והצנועים.** פרושים שמתרחקין מן הטיעור ומן הדומה לו: **ליטנא קמא דרבא.** אפשר ולא מתכוין אסור אפילו לרבי שמעון דא"כ הא מני: יש שטועין שמקשין על משנה זו אותה שמינו בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לנכרי (נדה פא.) אלמא כלאים אסור למכור וטועות בידם דהתם אבד דוקא שמא יחזור נכרי וימכרנו לישראל ולא יכיר שיש בו כלאים וילבשנו אבל כלאים הניכר מותר בכל הנאות מכירה: **בקליפי ערלה.** קליפי אגוזים ורמונים שאף הם בכלל פרי ואסורין משום ערלה וכן קשין של כלאי הכרם הכל אסור דבכלאים לא כתיב פרי: **חדש יותץ.** שהרי על ידי היסק זה של ערלה נגמר ומתקייים דולו: **ישן.** שאין היסק זה מועיל לו אלא שאופה בו פת: **יוצן.** אלא שאופה בו פת בהיסק זה: **אפה בו פת.** בהיסק זה. לקמן (מ.) מוקי לה כשאנוקה כנגדו שכל שעה שהיתה פת בתנור היה דולק האור ואופהו שהיה נהנה מן האיסור בשעה שהאיסור בעין: **רבי אומר הפת אסורה.** דיש שבח עצי איסור בפת ממש והוא הדין לית להו נמי חדש יותץ אלא יוצן והכי אמרי' בשמעתין: **בישלה על גבי גחלים דברי הכל.** הפת מותרת ואפילו לרבי דאי מיתהני פת מאיסור כבר כלה ובטל וגחלים אינטריכא ליה דלא תימא אכתי איסורא בעייה וכל שכן בתנור גרוף ואין אנוקה כנגדו: **הא רבי.** דקתני חדש יותץ רבי היא דאמר פת אסורה משום דגמרה באיסור והוא הדין לתנור חדש שנגמר נמי ע"י האיסור: **אימור דשמעת ליה לרבי דיש שבח עצים בפת.** כי שמעת ליה דפליג רבי אדרבנן בשבח עצים בפת לאוקמי דאמר הוא דשמעת ליה דרבנן הוו מקילי טפי ושרו אפי' פת לאכול לאמרי אין שבח עצים בה אלא שבח היסק ואיסור (א) שבח כבר כלה הוא ורבי סבר הואיל ואנוקה כנגדו יש שבח עצים ואיסור גמור בה וגבי תנור אפיית הפת [מי] שמעת לר' (שאסור) [שאסור] בזה. ואתיין לאוקימנא לר' אליעזר ורבנן דפליגי בשאור של חולין ושל תרומה שנפלו בעיסה, ואין באחד מהן שיעור לחמץ הוא לבדו העיסה, ונצטרפו וחימצו. ר' אליעזר אומר אחר אחרון אני

מסורת הש"ס

א) פרה פ"ב מ"ד, כ) כ"מ ל. [ע"ש], ג) שבת קט: מו: נלאים פ"ט מ"ב מפנה ה, ד) לקמן עה., ה) ע"ז מט. עג: תמורה יב. ערלה פ"ב מי"ח, ו) ל"ל כתחלה וכ"ה במשנה, ז) [ומלבד יתן], ח) [ל"ל דהם], ט) [פרה פ"ב מ"ח], י) [בפ"ב דכ"מ כב.], כ) [ויותר מפורש בטורות מד.], ל) רש"ל גרס לר"י ופי' רש"ל], מ) [תמורה לב. ולקמן ס:].

תורה אור השלם

1. וְהָיָה הָעִיר הַקְּרֹבָה אֶל הַחָלֶל וְלָקְחוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא עֶגְלַת בָּקָר אֲשֶׁר לֹא עֻבַּד בָּהּ אֲשֶׁר לֹא מָשְׁכָה בְעֹל:
דברים כא ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אימור וכו' היסק דאיסור שבח:

גליון הש"ס

גמ' בישלה על גבי גחלים. עי' לקמן דף עח ע"ב תוס' ד"ה ונגבו ונתשמש פני יהוסף פי' י"ל:

לעזי רש"י

קבילי"א (קובילי"א). יתר. הי.

רבינו חננאל

(המשך) בגדי כלאים על כתפיהן וגגנין מהן, ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים, והצנועין מפשילין לאחורין במקל. והא הכא דאפשר למעבד כצנועין, ואע"ג דלא עביד כצנועין, כי לא מיכוין שרי, ותייבתא למאן דתאני לישנא קמא דרבא תיובתא. וקיימא לן אפילו אפשר ולא קא מיכוין שרי, ולא יסיק בו תנור וכירים. ת"ר תנור שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם, חדש יותץ ישן יוצן. אפה בו את הפת, ר' אומר הפת אסורה וחכמים אומרים הפת מותרת. בשלה על גבי גחלים דברי הכל [1]הפת מותרת, פירוש שכבר יצאו מתורת עצים. ומקשינן אני התניא אחד ישן ואחד חדש יוצן. ושנינן הא דתני חדש יוצן רבנן והא דתני חדש יותץ ר'. ואקשינן אימור דשמעת ליה לר' דיש שבח עצים בפת, כלומר שבח עצי האיסור שרוי בפת והיא אפיית הפת הנה הוא ידוע בפת. לפיכך שנה הפת אסורה, אבל עצי היתר בתנור חדש שהוסק בעצי איסור, שנמצאו עצים של היתר והתנור של איסור שטעון נתיצה, שניהם [2]התנור והעצים גורמין

רבינו חננאל

ת"ש כסות המופקדת אצלו, לא ישטחנה לא על גבי מטה ולא על גבי מגוד לצורכו, אבל שוטחה לצרכה, נזדמנו לו אורחין בין לצורכו בין לצרכה לא ישטחנה, הנה אפילו לצרכה אסור. ושנינן שאני התם דקא קלא ליה, כלומר כיון שרואין אותה האורחין באין בלילה ונגנבין אותה. נמצא כששוטחה כאלו שורפה באש. ת"ש הכניסה לפרה אדומה בגורן לרבקה. פירוש לטמומה. מלשון עגלי מרבק, ודשה כשרה, בשביל שתיקן וחדוש פסולה, הנה כיון שנתכוין לדוש פסלה. ואוקימנא מה עבד דניחא ליה אף עובד דניחא ליה, אע"פ שעובד בה מלאכה שלא על ידיו אלא ניחא ליה, עבודה היא ונפסלת בה. ת"ש מהא דתנן בסוף כלאים מוכרי כסות מוכרין כדרכן, כלומר נושאין

[1] דכרי רבינו אלו משולבי הגנה הם ואולי אחה ט"ם נפל בנגניו. [ובכ"י: שבבר יגאי מתורת עצים ומקשינן אחי וכו'. ולפי"ז מוכנים הדברים שהנאלים אין בהם האיסור שהיה בעצים].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com